

Florentina Nichitov

LIMBA ROMÂNĂ LITERATURĂ COMUNICARE

Caiet de exerciții pentru clasa a V-a

– ediție revizuită și actualizată –

Diversele jocuri didactice propuse în acești caiete încurajă elevii să se acopere pe calea studiului disciplinelor limbajului.

În cadrul caietelor sunt prezentate activități care încurajă elevii să învețe limba română și să se familiarizeze cu literatura românească, împreună cu tehnici de comunicare și exprimare. În caietele de exerciții sunt prezentate activități de dezvoltare a abilităților de comunicare și exprimare, precum și activități de dezvoltare a abilităților de rezolvare a problemelor și de rezolvare a situațiilor de urgență.

De asemenea, acest caiet le oferă elevilor și profesorilor mijloace de evaluare și de urmărire a rezultatelor în cadrul procesului de învățare și învățământ.

NICULESCU

Cuprins

Cuvânt-înainte	5
Unitatea 1	
• Povestea cărții	7
Unitatea 2	
• Din taina micilor viețuitoare	35
Unitatea 3	
• Priveliști și portrete inedite	63
Unitatea 4	
• Povești cu oameni și despre oameni	90
Unitatea 5	
• Tărâmul pierdut sau imaginar?	117
Unitatea 6	
• Propuneri pentru evaluarea inițială	141
• Pregătirea lucrărilor semestriale	152

UNITATEA 1

Povestea cărții

- **Carte românească de învățat**
- **Noțiuni de fonetică**
- **Noțiuni de vocabular**
- **Articolul de dicționar**

Citește, cu atenție, cele trei texte propuse, pentru a putea rezolva corect cerințele de mai jos:

I.

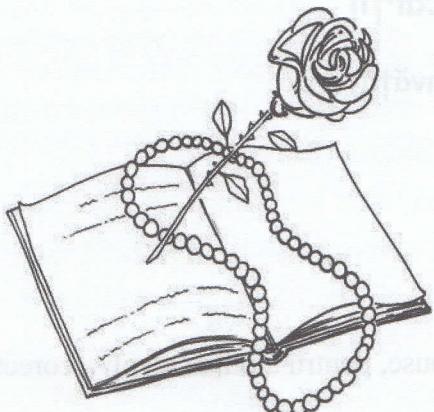
Cărțile sunt asemenea unor fluturi. De obicei stau cu aripile lipite, aşa cum se odihnesc fluturii pe câte-o frunză, când își desfășoară trompa filiformă ca să soarbă apa dintr-un bob de rouă. Când deschizi o carte, ea zboară. Dar cartea nu are o singură pereche de aripi, ci sute, ca un semn că ea te poate duce nu doar din floare-n floare în această lume glorioasă, ci în sute de lumi locuite. Unele dintre ele seamănă mult cu cea în care trăim, altele sunt populate de ființe care nu ni se arată decât în vise.

(Mircea Cărtărescu – A patra inimă,
în vol. Care-i faza cu cititul?)

Cărțile, cărțile,
Ca florile, din toate părțile,
Le văd înflorind.

Și călătorind
Prin vântul cetăților
Și-al singurătăților. (...)

Cărțile ca și stelele,
Risipite ca mărgenele,
Le văd strălucind
Le aud șoptind
Și destăinuind
Drumul sorții,
Înțelesul morții,
Tâlcul judecății
Și-al eternității.

(Eugeniu Speranția – Stelele, florile, cărțile)

III.

Privite, cărțile par nespus de sfioase. Ele nu vin niciodată spre tine. Ca într-o medievală iubire, tu trebuie, întotdeauna, să le cauți și să te duci către ele. Ființa lor este așteptare pură. Le va deschide cineva pentru a le face, astfel, să înceapă să fie? (...)

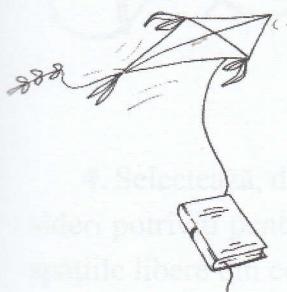
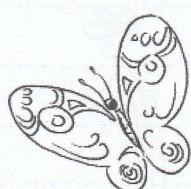
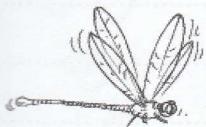
Când privesc peretele unei biblioteci, îmi vine în minte scena balului din „Război și pace”. (...) Cărțile aliniate, așteptând, de-a lungul peretelui. Privirea distrată care trece peste ele, fără să se hotărască asupra uneia anume. Apoi mâna care se întinde, care scoate o carte din raft, care o deschide. Dansul poate începe. Dans cu o carte. (...)

Îi e totușă unei cărți în ce împrejurări va fi deschisă: într-o bibliotecă, într-o chilie, pe masa de studiu de acasă, în pat, în tramvai, sub un felinar, în tren. Important este ca ea să fie citită – și, astfel, să fie măntuită de aparența de simplu obiect rătăcit printre alte obiecte. Pentru că oricât de arătoasă ar fi, cartea nu există încă în simpla ei materialitate. Ea nu este un obiect, ci un obiect de citit și, astfel, singurul corp spiritual existent pe lume.

(Gabriel Liiceanu – **Dans cu o carte**)

1. Stabilește, prin săgeți, corespondența dintre carte și obiectele folosite în definiția cărții de către fiecare dintre cei trei autori.

Extras din textul lui Mircea Cărtărescu:

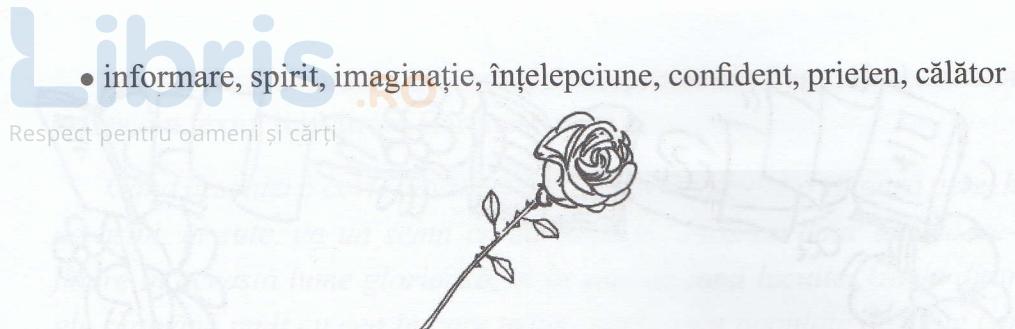
Când deschizi o carte, ea zboară. Dar cartea nu are o singură pereche de aripi, ci sute, ca un semn că ea te poate duce nu doar din floare-n floare în această lume glorioasă, ci în sute de lumi locuite. Unele dintre ele seamănă mult cu cea în care trăim, altele sunt populate de ființe care nu ni se arată decât în vise.

3. Realizează un desen potrivit versurilor următoare, citate din textul lui Eugeniu Speranția:

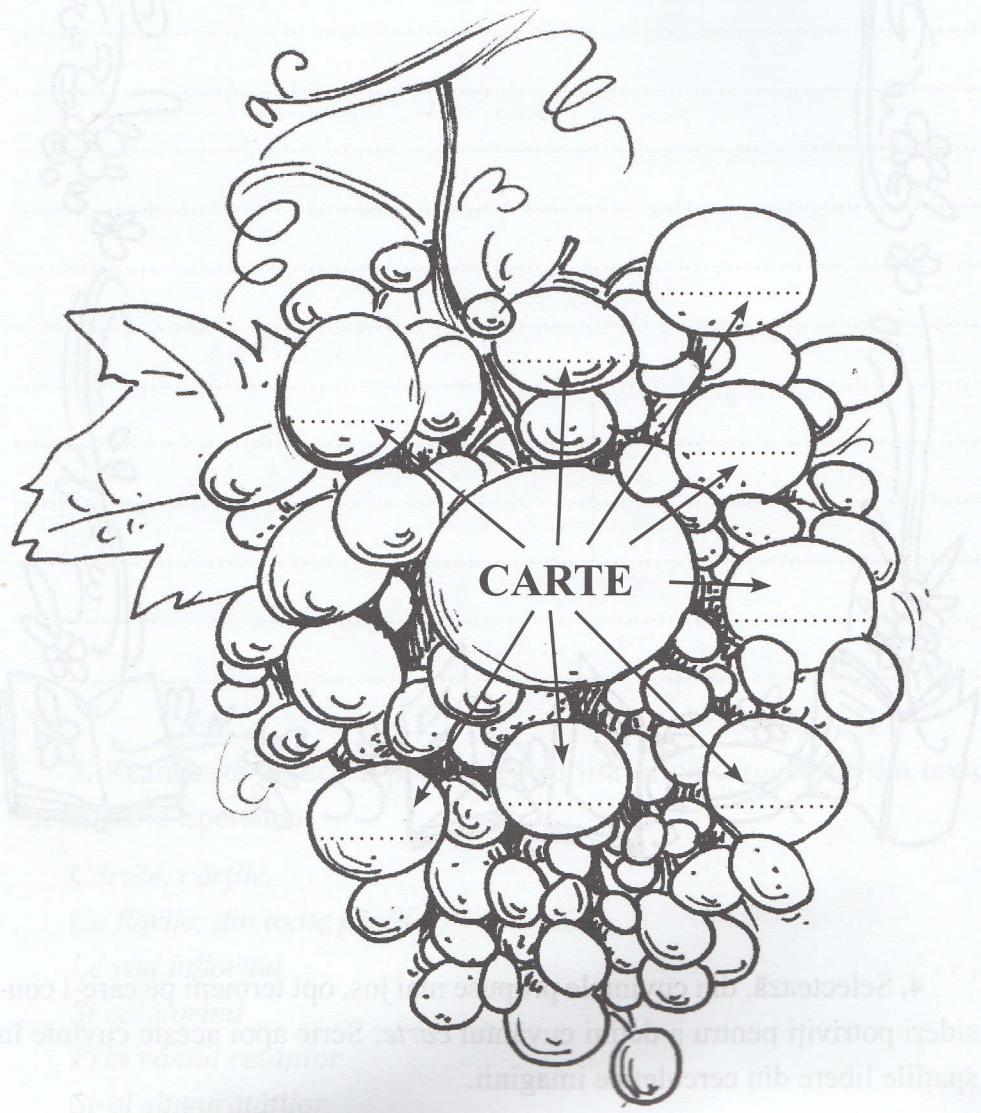
*Cărțile, cărțile,
Ca florile, din toate părțile,
Le văd înflorind.
Și călătorind
Prin vântul cetăților
Si-al singurătătilor.*

4. Selectează, din cuvintele propuse mai jos, opt termeni pe care-i consideri potriviti pentru a defini cuvantul *carte*. Scrie apoi aceste cuvinte in spatiile libere din cerculetele imaginii.

- bibliotecă, relaxare, ficțiune, creație, manual, educație

5. Urmând modelul celor trei scriitori români (Mircea Cărtărescu, Eugeniu Speranția și Gabriel Liiceanu), redactează și tu un text, de 4-5 rânduri, în care să prezinți părerea ta despre carte, asociată cu un element al naturii.

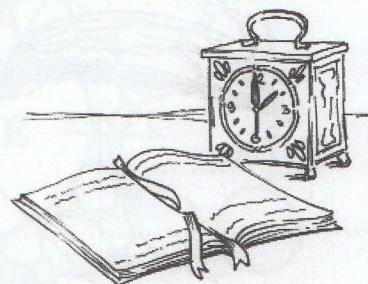
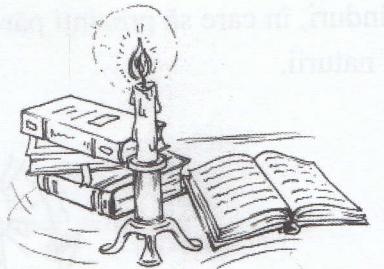

- a. Ieri o aveau numai boierii,
De ea săracii n-aveau parte,
Azi o are toată lumea
Și la toți lumină-mparte!

- c. Ghici în care școală-nveții
Pân'la adânci bătrâneții?

- b. Are foi și nu e pom,
Îmi vorbește ca un om.
Și cu cât o îndrăgești,
Tot mai mult o folosești.

7. Scrie două proverbe care au ca idee centrală carte.

a. ....

b. ....

8. Citește cu atenție cele două fragmente propuse și apoi rezolvă cerința de mai jos.

a. Când privesc peretele unei biblioteci, îmi vine în minte scena balului din „Război și pace”. (...) Cărțile aliniate, așteptând, de-a lungul peretelui. Privirea distrată care trece peste ele, fără să se hotărască asupra uneia anume. Apoi mâna care se întinde, care scoate o carte din raft, care o deschide. Dansul poate începe. Dans cu o carte.

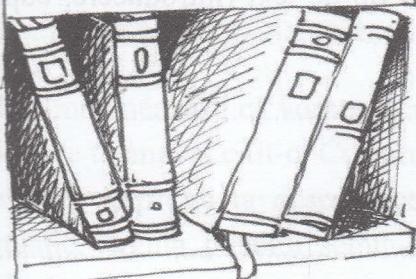
(Gabriel Liiceanu – **Dans cu o carte**)

b. Eu mi-am imaginat întotdeauna Paradisul sub forma unei biblioteci, alte persoane consideră că ar fi o grădină, alții și-l pot închipui ca un palat, eu l-am imaginat întotdeauna ca o bibliotecă și aici mă aflam eu...

(Jorge Luis Borges – **Cărțile și noaptea**)

- Scrie, pe liniile punctate, o asemănare și o deosebire între cele două texte date.

Asemănare

Deosebire

